

Fertőző májgyulladás

Hogyan terjed a fertőző májgyulladás?

A fertőző májgyulladást egy vírus okozza, neve hepatitisz A vírus (erről kapta a betegség az orvosok által használt nevét: hepatitisz A). Bárkit megbetegíthet. Kisgyerekek tünetmentesen is átvészeltethetik a fertőzést, amely így észrevétlen marad, tehát megfelelő óvintézkedésekre sincs lehetőség, így könnyen továbbadják azt nagyobb gyermekeknek vagy felnőtteknek. A hepatitisz A-val fertőzött személy széklete tartalmazza a vírust, akár kifejlődtek benne a májgyulladás tünetei, akár nem. Másik ember szervezetébe a vírus szájon át kerül hepatitisz A-ban szenvedő beteg székletével szennyezett kéz, étel-ital, tárgy közvetítésével. A vírus tehát könnyen terjed olyan helyen, ahol a személyi vagy a környezeti higiéné nem megfelelő. (A vírusos májgyulladás további gyakori formái a hepatitisz B és C, ezek vérrel, testnedvekkel terjednek, tehát kábítószer-élvezők körében közös tű használatával, szexuális érintkezés során).

Mi jellemző a fertőző májgyulladásra?

Kisgyerekekben gyakran semmi jele a fertőződésnek. Minden 4 hepatitisz A-val fertőzött felnőtt közül 3-ban kifejlődnek a betegség tünetei (1 nem betegszik meg, de a vírust székletével ő is üríti, tehát fertőz). A betegség lappangási ideje (amelyet a vírus szervezetbe kerülésétől, tehát a fertőződéstől a tünetek megjelenéséig számítunk) kb. 2-6 hét. A tünetek egy része sok egyéb betegségben is előfordul: gyengeség, étvágytalanság, hasi fájdalom (rendszerint a köldöktől jobbra, a bordák alatt), hányinger, hányás, láz; míg mások májbetegséget jeleznek: sárga szem, bőr, sötét vizelet, néha világos széklet. A májbetegség pontos típusát laboratóriumi vizsgálatokkal lehet megállapítani.

A fertőző májgyulladás az esetek döntő többségében lassan ugyan (2-3 hónap), de meggyógyul, viszont idősek és májbeteg emberek körében általában súlyosabb és hosszabb lefolyású.

A fertőző májgyulladásban szenvedő beteg széklete a tünetek megjelenése előtt 2 héttel már tartalmazza a vírust, és ez még kb. a sárgaság megjelenése utáni első hétben is jellemző.

A hepatitisz A megbetegedés életre szóló védettséget hagy maga után, tehát a hepatitisz A-t csak egyszer lehet „megkapni”.

Kit veszélyeztet a fertőző májgyulladás?

Különösen nagy a kockázata annak, hogy hepatitisz A vírussal fertőződik, aki egy háztartásban él, vagy szexuális kapcsolatot létesít hepatitisz A-ban szenvedő egyénnel (utóbbiak között különösen azok a férfiak veszélyeztetettek, akik szexuális partnere férfi). Veszélyeztetettek továbbá azok, akik olyan országba utaznak, ahol gyakori a hepatitisz A előfordulása. Ezekben az országokban fokozott kockázattal jár az olyan étel, ital (víz, jégkocka) fogyasztása, amely a fogyasztásáig bárhol szennyeződhetett fertőzött széklettel. Fokozottan ki vannak téve a fertőzés veszélyének a gyerekeket és fogyatékosokat ellátó intézmények gondozottai és alkalmazottai.

Elpusztítható a hepatitisz A vírus?

Melegítéssel (1 percig 85 °C-on tartva) elpusztítható a vírus, de a főzéstől a fogyasztásig tartó úton bárhol megfertőződhet az étel. Az ivóvíz Magyarországon szokásos klórozása elpusztítja a hepatitisz A vírust.

Hogyan előzhető meg a fertőző májgyulladás?

Mivel a betegség székletszóródással terjed, a terjedés megelőzésében kulcsszerepe van a kézmosásnak és a személyi higiénének. A beteg már a lappangási idő egy részében és a bevezető tünetek alatt is székletével üríti a vírust, másokat megfertőzhet, ezért nagyon fontos a higiénés szabályok folyamatos betartása függetlenül attól, hogy van-e hepatitis A beteg a környezetünkben. Kiemelt jelentőségű a helyes kézmosási szokások kialakítása már gyermekkorban, különös tekintettel a WC-használat utáni és étkezés előtti kézmosásra.

A hepatitisz A megelőzésének legfontosabb módja a szappannal, meleg, folyó vízzel végzett alapos kézmosás. Különösen fontos ez WC-használatot, kisgyermek pelenkacsréjét követően, valamint ételkészítés, tálalás, étkezés előtt. A kézmosás során ügyeljünk arra, hogy mindkét kéz teljes felszínét (ujjak közötti területeket is) megmossuk. A megfelelő kézmosás legalább 40-60 másodpercig tart.

A hepatitisz A ellen létezik védőoltás (a hepatitisz B ellen is, ezt 1999 óta az általános iskola 7. osztályos tanulói iskolai kampányoltás keretében kötelezően megkapják, a hepatitisz C ellen azonban mind ez ideig nem létezik védőoltás). A hepatitisz A-ban megbetegedettek környezetében élők számára a védőoltás kötelező és ingyenes. Háziorvosával konzultálva azonban – hacsak nem szenved valamilyen ritka, azt kizáró betegségben – önkéntesen is, térítés ellenében mindenki részesülhet hepatitisz A elleni védőoltásban. Az oltás különösen javasolt azoknak, akik olyan területre utaznak, ahol gyakori a hepatitisz A megbetegedés, férfiaknak, akik szexuális partnere férfi, vagy akiknek krónikus májbetegségük van. A védőoltás elölt vírust tartalmaz. A védettség az első oltás után kb. két héttel alakul ki, melyet egy emlékeztető oltás kell kövessen (fél év elteltével); ezt követően tartós védettség alakul ki.

A hepatitisz A-val fertőzött betegek szoros kontaktjai – például családtagok vagy egy háztartásban élők – térítésmentesen részesülnek védőoltásban. Ezt minden esetben az illetékes járványügyi hatóság szervezi meg, az oltóanyagot pedig a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (NNGYK) biztosítja.